

VIJESTI

IZLOŽBA HRVATSKA GLAGOLJICA

(Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2018. – 2020.)

»U glagoljici se simbolično zrcali burna povijest naše domovine, stoljećima izložene različitim kulturološkim prepletima i utjecajima, koje nisu ugrozile, već, rekla bih, dodatno osnažile opstanak nacionalnog identiteta.« – riječi su kojima je 6. studenoga 2018. godine predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar Kitarović opisala značenje (uglate, hrvatske) glagoljice, kao »čuvarice našeg identiteta i kulture«.

Povod je bio otvaranje multimedijalne izložbe Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu *Hrvatska glagoljica*, autora i producent Sandija ANTONCA. U Europskoj godini kulturne baštine (2018.), na mjestu gdje se u Hrvatskoj čuva najveći broj glagoljčnih knjiga, osmišljena je izložba s ciljem da se na inovativan način, pomoću modernih medija i tehnologija, predstavi glagoljica i baština čijim je epitomom postala.

Da je u centru hrvatske knjižničke i informacijske djelatnosti u tijeku izložba o glagoljici, bilo je jasno i onima koji nisu zavirili u knjižnicu. Zahvaljujući najvećem *micro:bit* ekranu na svijetu, koji je posebno za tu priliku projektirao mladi inovator Leon GOSPODARIĆ,

zgrada je već izvana bila ukrašena slovima glagoljske azbuke. U predvorju pak, zahvaljujući tehnologiji virtualne stvarnosti, posjetitelji su mogli zaviriti u srednjovjekovni skriptorij, a omogućeno im je i da poslušaju glagoljaško pjevanje, u tradicionalnoj, ali i u modernoj remiks inačici za koju se pobrinuo DJ Delusion. Zvučno se mogla doživjeti i sama *Bašćanska ploča*, tj. njezin tekst. Interaktivnom vidu izložbe pridonijeli su ploter i 3D printer, pomoću kojih su posjetitelji mogli pisati i ispisivati glagoljicu, te prigodna pitalica o glagoljskoj baštini. Hvalevrijedna je i činjenica da je cijela izložba bila prilagođena slijepim i slabovidnim osobama.

Osim tih i drugih prinosa modernih tehnologija konceptu izložbe, nije zanevano ni tradicionalno predstavljanje stoljećima stvarane povijest hrvatske glagoljice preko izloženih reprezentativnih primjeraka glagoljske baštine (među kojima je bila i glagoljska početnica prigodno otisnuta u rekordnim dimenzijama 145×200) kao i preko osam panoa, dvojezičnih (hrvatski i engleski) i dvopisemenih (latinica i glagoljica), koji su slikom i riječima komunicirali ključne tematske

podcjeline. Na njima su se našle skraćene inačice tekstova objavljenih u dvojezičnom, hrvatsko-engleskom katalogu koje su za tu prigodu napisali znanstveni istraživači hrvatskoglagoljske baštine.

Troje ih je sa Staroslavenskoga instituta: Ivan BOTICA (*Glagoljski pisari*), Kristijan KUHAR (*Tragovi ćirilometodska naslijeđa u Hrvatskoj i Glagoljaško pjevanje*) te Ana ŠIMIĆ (*Preporod glagoljice i glagoljaštva u 3. tisućljeću*).

Osim njih, katalogu su i izložbi pridonijeli Tomislav GALOVIĆ s Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (*Hrvatskoglagoljička epigrafija*) te Irena GALIĆ-BEŠKER iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice, nositelja izložbe (*Europski obzori glagoljske pismenosti, Glagoljica – tiskana građa i Glagoljica – rukopisi*).

Dobar glas o izložbi *Hrvatska glagoljica* došao je i do Litve, pa je nakon uspješne zagrebačke postavbe sljedeće godine gostovala u četiri litavska grada: Villniusu (12. – 20. lipnja 2019.), Kaunasu (27. lipnja – 31. srpnja 2019.), Šiauliaiju (5. – 30. rujna 2019.) i Panevėžysu (21. listopada – 15. studenoga 2019.). Za tu je litavsku turneju, koju su organizirali Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu i Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Litvi, otisnut i litavsko-engleski katalog izložbe.

U sljedećoj, 2020. godini, povodom hrvatskoga predsjedanja Vijećem Europske unije, dogovoreno je gostovanje izložbe u Ukrajini i Bugarskoj.

Onima pak koji je nisu uspjeli uživo pogledati, do nekoga sljedećega mogućega gostovanja ili postavbe može biti zanimljivom činjenica da je dijelom prenesena u istoimenu virtualnu izložbu koja je dostupna na mrežnoj stranici <http://virtualna.nsk.hr/glagoljica/>.

Konačno, valja čestitati autoru Sandiju Antoncu, Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu i njihovim partnerima koji su sudjelovali u osmišljavanju i provedbi ovoga projekta, čiju nacionalnu važnost, između ostaloga, potvrđuje pokroviteljstvo Predsjednice Republike Hrvatske, Hrvatskoga sabora, Vlade Republike Hrvatske i Grada Zagreba.

Izložbom *Hrvatska glagoljica* ljestvica je kreativnosti i doradenosti u predstavljanju hrvatskoglagoljske baštine podignuta na višu razinu, što je uz plodnu suradnju stručnjaka s različitim područja i iz različitih institucija dobrodošla motivacija i putokaz za ostvarenje različitih oblika strateškoga menadžmenta hrvatske kulturne baštine, usklađenog s duhom vremena.

ANA ŠIMIĆ